C/2024/6810

29.11.2024

NÕUKOGU SOOVITUS,

21. oktoober 2024,

mis käsitleb Tšehhi majandus-, eelarve-, tööhõive- ja struktuuripoliitikat

(C/2024/6810)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97, ([1]) eriti selle artikli 3 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241, ([2]) millega loodi taaste- ja vastupidavusrahastu (edaspidi „rahastu"), jõustus 19. veebruaril 2021. Rahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb liidu rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta prioriteetidega aitab rahastu saavutada majanduslikku ja sotsiaalset taastumist ning rakendada kestlikke reforme ja investeeringuid, eelkõige reforme ja investeeringuid, et edendada rohe- ja digipööret ning muuta liikmesriikide majandus vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust liidus ja toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist.

(2) 27. veebruaril 2023. aastal vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/435 ([3]) (edaspidi „REPowerEU määrus") eesmärk on järk-järgult kaotada liidu sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitaks saavutada energiajulgeoleku ja mitmekesistada liidu energiavarustust ning suurendada samal ajal taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja energiatõhusust. Tšehhi lisas oma riiklikusse taaste- ja vastupidavuskavasse uue REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad saavutada REPowerEU eesmärke.

([1]) ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

(3) Komisjon avaldas 16. märtsil 2023 teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“, et anda teavet poliitiliste otsuste tegemiseks ja luua raamtingimused majanduskasvu hoogustamiseks. Teatises käsitletakse konkurentsivõimet üheksa vastastikku tugevdava teguri kaudu. Nende tegurite hulka kuuluvad muu hulgas juurdepääs erakapitalile, teadusuuringud ja innovatsioon, haridus ja oskused ning toimiv ühtne turg, mis on esmatähtsad poliitikaprioriteedid reformide ja investeeringute elluviimiseks, et käsitleda praeguseid tootlikkusega seotud probleeme ning suurendada liidu ja selle liikmesriikide pikaajalist konkurentsivõimet. Komisjon avaldas 14. veebruaril 2024 teatise „Ühtse turu ja konkurentsivõime 2024. aasta aruanne“. Kõnealuses teatises on üksikasjalikult kirjeldatud Euroopa ühtse turu tugevaid külgi ja probleeme konkurentsivõime alal ning kajastatud aasta jooksul toimunud muutusi, tuginedes eespool nimetatud üheksale konkurentsivõimet edendavale tegurile.

(4) Komisjon võttis 21. novembril 2023 vastu 2024. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi, mis tähistas Euroopa poolaasta (2024) algust. Euroopa Ülemkogu kinnitas 22. märtsil 2024 2024. aasta kohta iga-aastase kestliku majanduskasvu analüüsi prioriteedid, mille keskmes on konkurentsivõimelise kestlikkuse neli mõõdet. Komisjon võttis 21. novembril 2023 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 ([4]) alusel vastu ka 2024. aasta häiremehhanismi aruande, milles ei nimetatud Tšehhit ühe liikmesriigina, kus võib esineda tasakaalustamatus või kus võib esineda oht selle tekkimiseks ja kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samuti võttis komisjon vastu soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta ning ettepaneku 2024. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist. Nõukogu võttis 12. aprillil 2024 vastu soovituse euroala majanduspoliitika kohta ([5]) (edaspidi „2024. aasta euroala käsitlev soovitus“) ja 11. märtsil 2024 ühise tööhõivearuande.

(5) 30. aprillil 2024 jõustus liidu uus majanduse juhtimise raamistik. Raamistik hõlmab uut määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta, muudetud nõukogu määrust (EÜ) nr 1467/97 ([6]) ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta ning muudetud nõukogu direktiivi 2011/85/EL ([7]) liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta. Uue majanduse juhtimise raamistiku eesmärk on edendada reformide ja investeeringute kaudu usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ning vastupanuvõimet ning vältida valitsemissektori ülemäärast eelarvepuudujääki. Uue majanduse juhtimise raamistikuga edendatakse ka riikide isevastutust ja keskendutakse rohkem keskpikale perspektiivile koos nõuete tõhusama ja sidusama täitmise tagamisega. Iga liikmesriik peab esitama nõukogule ja komisjonile riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Riiklikud keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavad sisaldavad liikmesriigi eelarve-, reformi- ja investeerimiskohustusi ning hõlmavad riigisisese seadusandliku tsükli pikkusest sõltuvalt nelja- või viieaastast planeerimisperioodi. Riiklikes keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavades esitatud netokulude ([8]) kava peab olema kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 nõuetega, sealhulgas nõudega hoida valitsemissektori võlg usutavas langustrendis või viia see usutavasse langustrendi kohandamisperioodi lõpuks või hoida see mõistlikul tasemel allpool 60 % sisemajanduse koguproduktist (SKP) ning viia valitsemissektori eelarve puudujääk keskpika perioodi jooksul alla aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst ja/või hoida see allpool kõnealust kontrollväärtust. Kohandamisperioodi võib pikendada kuni kolme aasta võrra, kui liikmesriik võtab kohustuse teha asjakohased reformid ja investeeringud vastavalt määruses (EL) 2024/1263 sätestatud kriteeriumidele. Selleks et toetada kõnealuste riiklike keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavade koostamist, avaldas komisjon 21. juunil 2024 suunised teabe kohta, mille liikmesriigid peavad esitama oma riiklikes keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavades ning iga-aastastes eduaruannetes. Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artiklitega 5 ja 36 edastas komisjon liikmesriikidele kohaldataval juhul võrdlustrajektoorid ja tehnilise teabe. Liikmesriigid peavad esitama oma riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava 20. septembriks 2024, välja arvatud juhul, kui liikmesriik ja komisjon lepivad kokku tähtaja pikendamises mõistliku aja võrra. Kooskõlas oma riigisisese õigusraamistikuga võivad liikmesriigid arutada oma keskpika perioodi kavade

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Nõukogu 12. aprilli 2024. aasta soovitus euroala majanduspoliitika kohta (ELT C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Nõukogu 8. novembri 2011. aasta direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Netokulu, nagu on määratletud määruse (EL) 2024/1263 artikli 2 punktis 2. Netokulu – valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud i) intressikulud, ii) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, iii) liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, iv) riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, v) töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning vi) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

projekte oma parlamentidega, paluda sõltumatutel eelarveasutustel esitada arvamuse ning konsulteerida sotsiaalpartnerite ja muude riiklike sidusrühmadega.

(6) 2024. aastal jätkub Euroopa poolaasta areng kooskõlas rahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavad aitavad tulemuslikult käsitleda kõiki probleeme või märkimisväärset osa probleemidest, mis on viimastel aastatel esitatud asjakohastes riigipõhistes soovitustes esile toodud. 2019., 2020., 2022. ja 2023. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mis on läbi vaadatud või mida on ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21.

(7) Tšehhi esitas 1. juunil 2021 vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistega. Nõukogu võttis 8. septembril 2021 vastu Tšehhi taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmist käsitleva rakendusotsuse, ([9]) mida muudeti 16. oktoobril 2023 vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 2, et ajakohastada tagastamatu rahalise toetuse maksimaalset summat ja lisada REPowerEU peatükk ([10]). Osamaksete tegemine sõltub määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõike 5 kohaselt tehtud komisjoni otsusest selle kohta, et Tšehhi on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjakohased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

(8) Tšehhi esitas 24. aprillil 2024 oma 2024. aasta riikliku reformikava ja 30. aprillil 2024 oma 2024. aasta lähenemisprogrammi kooskõlas nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 ([11]) artikli 8 lõikega 1. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2024. aasta riiklik reformikava ka Tšehhi kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.

(9) Komisjon avaldas 19. juunil 2024 Tšehhi kohta 2024. aasta riigiaruande. Selles hinnati Tšehhi edusamme nõukogu poolt aastatel 2019–2023 vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti kokkuvõte sellest, kuidas Tšehhi on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Selle analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega. Samuti hinnati Tšehhi edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

(10) Vastavalt Eurostati kinnitatud andmetele suurenes Tšehhi valitsemissektori eelarve puudujääk 3,2 %-lt SKPst 2022. aastal 3,7 %-le SKPst 2023. aastal, samal ajal kui valitsemissektori võlg vähenes 44,2 %-lt SKPst 2022. aasta lõpus 44,0 %-le SKPst 2023. aasta lõpus. Nagu on märgitud komisjoni 8. märtsi 2023. aasta teatises 2024. aastaks esitatud eelarvepoliitika suuniste kohta, astub komisjon kooskõlas kehtivate õigusnormidega esimese sammu eelarvepuudujäägil põhinevate ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluste algatamiseks 2023. aasta eelarve täitmise andmete põhjal. Komisjon avaldas 19. juunil 2024 aluslepingu artikli 126 lõike 3 alusel aruande. Selles aruandes hinnati Tšehhi eelarveseisundit, kuna riigi valitsemissektori eelarve puudujääk ületas 2023. aastal aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst. Aruandes jõuti järeldusele, et seda hinnangut silmas pidades ning aluslepingu artikli 126 lõike 4 alusel koostatud majandus- ja rahanduskomitee arvamust arvesse võttes ei tee komisjon 2024. aasta juulis ettepanekut algatada Tšehhi suhtes ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus.

([9]) ST 11047/21 INIT, ST 11047/21 ADD 1.

([10]) Nõukogu 16. oktoobri 2023. aasta rakendusotsus, millega muudetakse 8. septembri 2021. aasta rakendusotsust, millega kiidetakse heaks Tšehhi taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang (ST 13383/23 INIT, ST 13383/23 ADD 1).

([11]) Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

(11) Nõukogu soovitas 12. juulil 2022 ([12]) Tšehhil võtta meetmeid, tagamaks 2023. aastal, et riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv on kooskõlas üldiselt neutraalse eelarvepoliitikaga, ([13]) võttes arvesse jätkuvat ajutist ja sihipärast toetust leibkondadele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukrainast põgenevatele inimestele. Tšehhil soovitati olla valmis kohandama jooksvaid kulutusi vastavalt muutuvale olukorrale. Samuti soovitati Tšehhil suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades rahastut ning muid liidu vahendeid. Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika ([14]) 2023. aastal kiire inflatsiooni tingimustes pärssiv (0,9 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) andis 2023. aastal eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 0,7 % SKPst. See hõlmab energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamatele leibkondadele ja ettevõtetele suunatud erakorraliste toetusmeetmete kulude vähendamist 0,1 % SKPst. See hõlmab ka Ukraina põgenikele ajutise kaitse pakkumise kulude vähendamist (0,1 % SKPst). Kokkuvõttes oli riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude prognoositud kasv 2023. aastal kooskõlas nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitusega. Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatud kulud moodustasid 2023. aastal 1,1 % SKPst. Riiklikult rahastatavad investeeringud moodustasid 2023. aastal 4,4 % SKPst, mis on 0,5 protsendipunkti võrra rohkem kui 2022. aastal. Tšehhi rahastas täiendavaid investeeringuid rahastust ning muudest liidu vahenditest. Tšehhi rahastas avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, näiteks investeeringud energiatõhusasse renoveerimisse ja taastuvate energiaallikate paigaldamisse, raudteede moderniseerimisse ja ohutuse suurendamisse ning elektrifitseerimise, maa- ja linnapiirkondade üleujutuste eest kaitsmise ning veekogumisega seotud projektide ettevalmistamisse, Tšehhi ettevõtjate projektidesse, mille eesmärk on vähendada veetarbimist ja pakkuda ettevõtjatele ringmajanduse lahendusi, avaliku ja erasektori partnerlustesse teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas ning koolide digiseadmetega varustamisse. Seda avaliku sektori investeeringut rahastatakse osaliselt rahastust ning muudest liidu vahenditest.

(12) 2024. aasta lähenemisprogrammi eelarveprognooside aluseks oleva makromajandusliku stsenaariumi kohaselt kasvab reaalne SKP 2024. aastal 1,4 % ja 2025. aastal 2,6 %, samal ajal kui tarbijahindade harmoneeritud indeksiga (THHI) mõõdetud inflatsioon on 2024. aastal 2,7 % ja 2025. aastal 2,4 %. Valitsemissektori eelarve puudujääk peaks 2024. aastal vähenema 2,3 %-le SKPst ja olema 2025. aastal 2,1 % SKPst, samal ajal kui valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks 2024. aasta lõpuks suurenema 45,5 %-le ja 2025. aasta lõpuks 46,4 %-le. Pärast 2025. aastat peaks valitsemissektori eelarve puudujääk järk-järgult vähenema 1,6 %-le SKPst 2026. aastal ja 1,2 %-le SKPst 2027. aastal. Seega jääb valitsemissektori eelarvepositsioon programmiperioodi jooksul kavakohaselt alla aluslepingus sätestatud kontrollväärtust ehk 3 % SKPst. Valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks pärast 2025. aastat suurenema 2026. aastal 47,1 %-le ja 2027. aastal stabiliseeruma.

(13) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2024. aastal 1,2 % ja 2025. aastal 2,8 % ning THHIga mõõdetud inflatsioon on 2024. aastal 2,5 % ja 2025. aastal 2,2 %.

(14) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarve puudujääk 2024. aastal 2,4 % SKPst, samas kui valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks 2024. aasta lõpuks suurenema 45,2 %-le. Eelarvepuudujäägi vähenemine 2024. aastal tuleneb peamiselt kõrgete energiahindade mõju leevendamiseks võetud meetmete kaotamisest ja konsolideerimispaketi rakendamisest. Komisjoni prognooside kohaselt on eelarvepoliitika 2024. aastal pärssiv (2,3 % SKPst).

(15) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt rahastatakse 2024. aastal rahastu tagastamatust toetusest kulusid mahus 0,5 % SKPst (2023. aastal 0,4 % SKPst). Rahastu toetustest rahastatavad kulutused võimaldavad teha kvaliteetseid investeeringuid ja viia ellu tootlikkust suurendavaid reforme, ilma et see mõjutaks otseselt Tšehhi valitsemissektori eelarvepositsiooni ja võlga. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt rahastatakse 2024. aastal rahastu laenudest kulusid mahus 0,1 % SKPst (2023. aastal 0 % SKPst).

([12]) Nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Tšehhi 2022. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Tšehhi 2022. aasta lähenemisprogrammi kohta (ELT C 334, 1.9.2022, lk 19).

([13]) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt on Tšehhi keskpika perioodi potentsiaalne SKP kasv, mida kasutatakse eelarvepoliitika mõõtmiseks, 2023. aastal nominaalväärtuses 10,5 %, tuginedes kümne aasta keskmisele potentsiaalsele reaalkasvu määrale ja 2023. aasta SKP deflaatorile.

([14]) Eelarvepoliitika on määratletud kui valitsemissektori eelarvepositsiooni aastase muutuse näitaja. Selle eesmärk on hinnata nii riiklikult kui ka liidu eelarvest rahastatavast eelarvepoliitikast tulenevat majanduslikku impulssi. Eelarvepoliitikat mõõdetakse vahena i) keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu ja ii) esmaste kulude muutuse vahel, millest on maha arvatud kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed (välja arvatud COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed) ning mis hõlmab rahastu tagastamatu toetuse ja muude liidu vahenditega rahastatavaid kulusid.

(16) Nõukogu soovitas 14. juulil 2023 ([15]) Tšehhil järgida konservatiivset eelarvepoliitikat, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste netokulude ([16]) nominaalset kasvu 2024. aastal kuni 6,0 %ni. Liikmesriikidel paluti 2023. aasta eelarve täitmisel ja 2024. aasta eelarve koostamisel võtta arvesse, et komisjon teeb 2023. aasta eelarve täitmise andmete põhjal nõukogule ettepaneku algatada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid Tšehhi riiklikult rahastatavad esmased netokulud vähenema 2024. aastal 1,1 %, mis jääb alla soovitatud maksimaalse kasvumäära. See on kooskõlas nõukogu soovitusega.

(17) Lisaks soovitas nõukogu Tšehhil võtta meetmeid, et võimalikult kiiresti 2023. ja 2024. aastal kaotada kehtivad erakorralised energiatoetusmeetmed ja kasutada sellest tulenevat kokkuhoidu valitsemissektori eelarve puudujäägi vähendamiseks. Nõukogu soovitas, et kui energiahindade uue tõusu tõttu on vaja uusi või jätkuvaid toetusmeetmeid, tuleb Tšehhil tagada, et sellised toetusmeetmed on suunatud haavatavate leibkondade ja ettevõtete kaitsmisele, on eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitavad stiimulid energiasäästuks. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks energiatoetusmeetmetest tulenev eelarve netokulu ([17]) olema 2023. aastal 1,2 % SKPst ning 2024. aastal - 0,2 % SKPst ja 2025. aastal 0,0 % SKPst. Eelkõige eeldatakse, et ootamatule tulule kehtestatud maks jääb kehtima ka 2024. ja 2025. aastal ([18]). Kui selle tulemusena kokku hoitavaid vahendeid kasutataks nõukogu soovituse kohaselt valitsemissektori eelarve puudujäägi vähendamiseks, tooks see kõnealuse prognoosi kohaselt 2024. aastal kaasa eelarvekohanduse 1,4 % SKPst, samas kui riiklikult rahastatavad esmased netokulud ([19]) annavad asjaomasel aastal eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 2,2 % SKPst. Erakorralised energiatoetusmeetmed 2023. ja 2024. aastal kaotati, mis on kooskõlas nõukogu soovitusega. Samuti prognoositakse, et selle tulemusena kokku hoitavaid vahendeid kasutatakse täielikult valitsemissektori eelarve puudujäägi vähendamiseks. Ka see on kooskõlas nõukogu soovitusega.

(18) Lisaks soovitas nõukogu Tšehhil säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada rahastust antavate toetuste ja muude liidu vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud vähenema 4,4 %-lt SKPst 2023. aastal 4,2 %ni SKPst 2024. aastal. See vähenemine on tingitud sellest, et lõppes liidu struktuurifondide 2014.–2020. aasta programmitöö periood, mille jaoks olid vahendid kättesaadavad kuni 2023. aastani. Seda täiendavat tegurit arvesse võttes leitakse, et avaliku sektori investeeringud 2024. aastal on nõukogu soovitustega kooskõlas. Samal ajal prognoositakse, et liidu vahenditest, sealhulgas rahastu toetustest, rahastatavad avaliku sektori kulud peaksid 2024. aastal vähenema 1,0 %-le SKPst (2023. aastal 1,1 % SKPst). See vähenemine on tingitud sellest, et lõppes liidu struktuurifondide 2014.–2020. aasta programmitöö periood, mille jaoks olid vahendid kättesaadavad kuni 2023. aastani.

(19) Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal ja eeldusel, et poliitikat ei muudeta, hinnatakse komisjoni 2024. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarve puudujääk on 2025. aastal 1,9 % SKPst. Valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks suurenema 2025. aasta lõpuks 45,5 %-le. Valitsemissektori võla ja SKP suhte suurenemine 2025. aastal kajastab peamiselt valitsemissektori nominaalse eelarvepositsiooni puudujääki, mida osaliselt tasakaalustab SKP nominaalkasv.

(20) Tšehhi struktuurne eelarvepositsioon, mis ajavahemikul 2014–2019 oli üldiselt tasakaalulähedane, langes 2023. aastal puudujääki - 2,9 %. See tulenes alalistest meetmetest, nagu üksikisiku tulumaksu vähendamine ja sotsiaalkindlustushüvitiste suurendamine, sealhulgas pensionide automaatne indekseerimine inflatsiooniga, mida ei rahastatud asjaomaste tulude kasvust. Riigi rahanduse jätkusuutlikkusele avaldab keskpikas ja pikas perspektiivis täiendavat survet elanikkonna vananemisega seotud kulude kasv. Tšehhi tegi 2023. aastal muudatusi pensionisüsteemi esimeses sambas, vähendades muu hulgas pensionide indekseerimise taset ja kehtestades rangemad normid ennetähtaegselt vanaduspensionile jäämise suhtes. Täiendavaid muudatusi arvestamata eeldatakse siiski, et pensionikulud suurenevad 2060. aastaks ligikaudu 3 protsendipunkti võrra, mis on tingitud vanadussõltuvusmäära prognoositavast kahekordistumisest ([20]), vanaduspensioniea ülempiiri kehtestamisest ning ennetähtaegselt vanaduspensionile jääda soovijate jätkuvalt suurest arvust. Kui pensionikulusid ei suudeta rahastada

([15]) Nõukogu 14. juuli 2023. aasta soovitus, milles käsitletakse Tšehhi 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Tšehhi 2023. aasta lähenemisprogrammi kohta (ELT C 312, 1.9.2023, lk 22).

([16]) Esmased netokulud on määratletud kui riiklikult rahastatavad kulud, millest on maha arvatud i) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, ii) intressikulud, iii) tsüklilise töötuse kulud ning iv) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

([17]) See arv esindab kõnealuste meetmete aastaseid eelarvekulusid, sealhulgas tulusid ja kulusid, millest on vajaduse korral maha arvatud energiatarnijate juhusliku kasumi maksustamisest saadud tulud.

([18]) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid meetmed, mis Tšehhi sõnul kehtivad kuni 2024. aasta lõpuni, põhimõtteliselt mõjutama ka 2025. aasta eelarvet.

([19]) Seda panust mõõdetakse valitsemissektori esmaste kulude (millest on välja jäetud i) kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmetega kaasnev täiendav eelarvemõju, ii) ühekordsed kulud, iii) tsüklilise töötuse kulud ja iv) rahastu tagastamatute toetuste ja muude liidu vahenditega rahastatavad kulud) muutusena keskpika perioodi (10 aasta) keskmise potentsiaalse nominaalse SKP kasvumäära suhtes ja väljendatakse suhtena nominaalsesse SKPsse.

([20]) Vastavalt komisjoni poolt 2024. aasta aprillis avaldatud 2024. aasta rahvastiku vananemise aruandele.

samavõrra suureneva tulu arvelt, võib elanikkonna vananemisega seotud kulude prognoositud kasv keskpikas ja pikas perspektiivis suurendada riigi rahanduse jätkusuutlikkusega seotud riske. Valitsus teeb ettepaneku siduda seadusjärgne pensioniiga oodatava elueaga ning aeglustada uute pensionide kasvu. Need muudatused aitaksid suurendada pensionisüsteemi rahalist jätkusuutlikkust. Muud võimalikud meetmed riigi rahanduse jätkusuutlikkuse toetamiseks pikas perspektiivis hõlmavad tööjõupakkumise suurendamist, võttes kasutusele stiimulid tööelu jätkamiseks ka pärast pensioniikka jõudmist.

(21) Konkurentsivõime ja tootlikkuse arengut pärsib töötajate nappus. Suurendada saaks emade tööhõivet, kuna naiste tööhõive määr on madal ka mitu aastat pärast sünnitust. Lisaks lastehoiuvõimaluse puudumisele takistab väiksema sissetulekuga vanemate, eelkõige emade tööle naasmist ka maksude ja hüvitiste süsteem. Kolm aastat lapsehoolduspuhkust, mittetöötava abikaasaga seotud suured maksusoodustused ja perehüvitised motiveerivad madalamapalgalisi vanemaid, eelkõige emasid, võtma pikaajalist puhkust, selle asemel et tööle minna või tööd otsida. Leibkondade puhul oli teise palgasaaja tööjõutulu maksustamise tase 2022. aastal liidu keskmisest kõrgem ning ka maksukiil oli sama suure sissetulekuga üksikute inimeste omast suurem. Kui madalamapalgalisi vanemaid julgustataks töötama või tööd otsima, aitaks see suurendada ka pensionisüsteemi tulusid.

(22) Tšehhi üldise maksutulu suhe SKP-sse oli 2022. aastal märkimisväärselt alla liidu keskmise (35,3 %; liidu keskmine 40,2 %). Üks võimalus toetada majanduskasvu ja riigi rahanduse jätkusuutlikkust on maksubaasi laiendamine, suurendades majanduskasvu vähem pärssivate maksude osakaalu. Korduv kinnisvaramaks on üks majanduskasvu kõige vähem pärssivaid makse, kuid sellest saadav tulu (0,2 % SKPst) on liidu keskmisega (1,0 % SKPst) võrreldes väga väike (2022. aasta andmed). Ehkki korduvat kinnisvaramaksu tõsteti 2024. aastal, põhineb hoonete ja kinnisvaraüksuste korduva maksustamise süsteem kinnisvara asukohal, mis põhjustab ühesuguse väärtusega kinnisvara ebavõrdset maksustamist ega arvesta kinnisvara väärtuse muutumist. Kui kinnisvara hindamiseks võetaks kasutusele kinnisvara väärtusel põhinev maksusüsteem, viiks see kinnisvara väärtuse vastavusse turuväärtusega ja võimaldaks kinnisvara väärtust korrapäraselt ajakohastada, mis suurendaks asjaomase maksu tõhusust vahendina, mille abil leevendada kinnisvarahindade tõusu mõju ja kasutada olemasolevat elamufondi kõige tootlikumalt. See omakorda suurendaks eluasemete taskukohasust ja inimeste tööalast liikuvust, toetades majanduskasvu ja suurendades korduvast kinnisvaramaksust saadavat tulu.

(23) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Need reformid ja investeeringud peaksid aitama tulemuslikult käsitleda kõiki probleeme või märkimisväärset osa probleemidest, mis on kindlaks tehtud asjakohastes riigipõhistes soovitustes. Järele jäänud lühikese aja jooksul on oluline kiiresti jätkata taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki tulemuslikku rakendamist, et suurendada Tšehhi pikaajalist konkurentsivõimet rohe- ja digipöörde kaudu, tagades samal ajal sotsiaalse õigluse. Taaste- ja vastupidavuskavast tulenevate kohustuste täitmiseks 2026. aasta augustiks on oluline, et Tšehhi jätkaks reformide elluviimist ja kiirendaks investeerimist, tegeledes asjaomaste probleemidega ja suurendades oma suutlikkust abi ära kasutada. Taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamist takistab eelkõige teatavate rakendusasutuste piiratud haldussuutlikkus. See torkab eriti silma valdkondades, kus on vaja rohkem eksperditeadmisi, näiteks rohe- ja digipöörde puhul. Jätkuvalt on oluline süstemaatiliselt kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonda ja muid asjaomaseid sidusrühmi, et tagada laialdane isevastutus taaste- ja vastupidavuskava eduka rakendamise eest.

(24) Ühtekuuluvuspoliitika programmide vahehindamise osana vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 ([21]) artiklile 18 peab Tšehhi 2025. aasta märtsiks läbi vaatama kõik Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF), Euroopa Sotsiaalfond+-ist (ESF+), Ühtekuuluvusfondist ja Õiglase Ülemineku Fondist (JTF) toetatavad programmid, võttes muu hulgas arvesse 2024. aasta riigipõhistes soovitustes ning riiklikus energia- ja kliimakavas kindlaks tehtud probleeme. Läbivaatamise tulemuste alusel eraldatakse lõplikult iga programmiga ette nähtud liidu rahastus. Tšehhi on teinud edusamme ühtekuuluvuspoliitika programmide ja Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel, kuid endiselt esineb probleeme ja märkimisväärseid piirkondlikke erinevusi. Loode-Tšehhi ja vähemal

([21]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

määral ka Morava-Sileesia on sattunud arengulõksu. Väga oluline on kiirendada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamist ja suurendada haldussuutlikkust, eriti nendes kahes piirkonnas. Ühtekuuluvuspoliitika programmides kokku lepitud prioriteedid on jätkuvalt asjakohased. Eelkõige on vaja arendada piirkondade haldussuutlikkust, süvendada nende omavahelisi partnerlusi ja suurendada isevastutust, et hoogustada liidu vahendite kasutamist väikeste omavalitsuste, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) ning kohalike valitsusväliste organisatsioonide poolt. Rohepöörde kiirendamiseks tuleb teha investeeringuid, millega toetatakse kestlikku linna- ja piirkondlikku transporti ning alternatiivkütuste taristut, kasutades seejuures ulatuslikumalt taastuvaid energiaallikaid, samuti tuleb teha investeeringuid energiatõhususse ja ringmajandusse. Oluline on kavakohaselt lõpule viia kliimamuutustega kohanemise meetmed, keskendudes loodusliku veesidumisvõime valdkonnale. Ühtlasi on esmatähtis kiirendada ajutise kaitse all olevate Ukraina põgenike integreerimist, sealhulgas tööturule integreerimist, vastavalt nende oskustele. Jätkuvalt on asjakohane pöörata rohkem tähelepanu ebasoodsas olukorras olevate rühmade, näiteks romadega seotud meetmete mõjule.

(25) Vahehindamise raames väärib täiendavat tähelepanu võimalus kaasata rohkem erasektori vahendeid, võttes eelkõige laiemalt kasutusele rahastamisvahendite ja toetuste kombinatsiooni. Sellised uuenduslikud vahendid võimaldavad kaasata rohkem erainvesteeringuid, eelkõige energiatõhususe, puhta energia lahenduste ja ettevõtluse arendamise vallas. Riikliku arengupanga suutlikkust rahastamisvahendite rakendamisel ühtekuuluvuspoliitika programmides tuleks kasutada tõhusamalt. Arvestades Tšehhi püüet liikuda mõõduka innovaatori tulemusrühmast kõrgemale tasemele, võiks riik tööstuse ümberkujundamise toetamiseks kasutada ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/795 ([22]) loodud Euroopa strateegilise tehnoloogia platvormi sellistes valdkondades nagu digitehnoloogia ja süvatehnoloogia innovatsioon, puhtad ja ressursitõhusad tehnoloogiad ning biotehnoloogia, võttes vajaduse korral arvesse riiklikku aruka spetsialiseerumise strateegiat.

(26) Lisaks taaste- ja vastupidavuskava ning muude liidu vahendite raames käsitletud majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele seisab Tšehhi silmitsi veel mitme lahendamist vajava probleemiga, mis on seotud avaliku halduse ja konkurentsivõimega.

(27) Tšehhi avaliku sektori atraktiivsus tööandjana ja avaliku teenistuse suutlikkus hoida talente on surve all. See kehtib eelkõige ekspertide, juhtivtöötajate ja infotehnoloogia valdkonna töökohtade puhul. 2023. aastal jõustusid avaliku teenistuse seaduse muudatused, millega kõrgematele ametnikele kehtestati kindlaksmääratud ametiajad, kiirendati värbamisprotsessi ja loodi laiemad võimalused väliskandidaatide ligimeelitamiseks. Samas ei võimalda personalijuhtimise killustatus kohaldada talendijuhtimise suhtes süsteemsemat lähenemisviisi. Tšehhi avaliku sektori suurus jääb nii kulude kui ka töötajate arvu poolest alla liidu keskmise. Avaliku sektori palgad on võrreldava haridustaseme puhul väiksemad kui erasektoris ja reaalpalk on 2004. aastaga võrreldes langenud rohkem kui 10 %, muutes avaliku teenistuse veelgi vähem atraktiivseks. Tšehhi avaliku sektori tõhususe parandamiseks ja teenuste kvaliteedi tõstmiseks on väga oluline suurendada sektori suutlikkust meelitada ligi, hoida ja arendada talente.

(28) Tšehhi avalikul sektoril on oluline roll majanduse konkurentsivõime säilitamisel, sest ta kujundab õiguskeskkonda ja suunab avaliku sektori investeeringuid, eelkõige seoses kaksiküleminekuga. Tšehhi avaliku sektori ja valitsemissektori tulemuslikkus olid 2022. aastal stabiilsed ja liidu keskmise lähedal. Siiski on endiselt probleeme strateegilise juhtimise ja tõenditel põhineva poliitikakujundamisega. Sellega seoses tuleks vähendada osakonnastumist ja tugevdada strateegilist juhtimissuutlikkust, et parandada strateegiate sidusust ja tõhustada nende rakendamist poliitikavaldkondade üleselt. Tšehhi kohalike omavalitsuste killustatud haldussuutlikus on oluline tegur, mis takistab muu hulgas väikestel toetusesaajatel liidu vahendeid tõhusalt kasutada. Väikesed omavalitsused, VKEd ning kohalikud valitsusvälised organisatsioonid kasutaksid liidu vahendeid suuremal määral ära, kui neid taotlemisel toetataks, näiteks nimetades ametisse ühised projektijuhid ja pakkudes ühes kohas kogu teavet selle kohta, kuidas nad saavad liidu rahastuse saamiseks taotluse esitada. Sellega seoses on esmatähtis töötada välja sihipärane toetus kohaliku haldussuutlikkuse suurendamiseks sellistes struktuuriprobleemidest mõjutatud piirkondades nagu Loode-Tšehhi ja Morava-Sileesia. Õiglase Ülemineku Fond on hea näide sellest, kuidas piirkonnad oleksid dünaamilisemad, kui nad saaksid oma konkreetsete vajaduste kindlaksmääramisel rohkem kaasa rääkida.

([22]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrus (EL) 2024/795, millega luuakse Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP) ja muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ ning määrusi (EL) 2021/1058, (EL) 2021/1056, (EL) 2021/1057, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 223/2014, (EL) 2021/1060, (EL) 2021/523, (EL) 2021/695, (EL) 2021/697 ja (EL) 2021/241 (ELT L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(29) Tšehhi innovatsioonitulemusi pärsivad jätkuvalt tehnoloogia- ja teadmussiirde piiratud tõhusus ning nõrgad sidemed akadeemiliste ringkondade ja tööstussektori vahel. Avaliku sektori kulutused teadus- ja arendustegevusele, mida rahastatakse ettevõtete vahenditest, on liidu keskmisest ligikaudu poole väiksemad (0,023 % SKPst võrreldes liidu keskmisega 0,045 % SKPst) ning need on viimastel aastatel vähenenud, mis näitab akadeemiliste ringkondade ja ettevõtjate koostöö madalat taset ja stiimulite puudumist. See pärsib oluliselt teadusuuringute tulemuste ülekandmist majandusse ja piirab Tšehhi innovatsioonisuutlikkust, millest annab tunnistust näiteks patenditaotluste piiratud arv, mis on tunduvalt alla liidu keskmise (2020. aasta andmetel 0,83 protsendipunkti võrreldes liidu keskmisega 3,4 protsendipunkti SKP ühe miljardi euro kohta). Selle probleemi võivad aidata lahendada Tšehhi tehnosiirde struktuuri parandamiseks ja tugevdamiseks võetavad meetmed, mille konkreetne eesmärk on suurendada tehnosiirde tõhusust ja hõlbustada võrsefirmade loomist. Programmi „Horisont“ poliitika toetusvahendi projekt, mille rakendamist alustati 9. juunil 2024, peaks pakkuma Tšehhile konkreetset toetust ja poliitikasoovitusi teaduse ja ettevõtluse vaheliste sidemete tugevdamiseks.

(30) Kõrghariduses osalejate ja selle omandajate hulk väheneb, süvendades veelgi kvalifitseeritud töötajate nappust. Kolmanda taseme hariduse omandamine 25–34aastaste seas on alates 2021. aastast vähenenud ja selle poolest on Tšehhi liidus tagantpoolt neljandal kohal (33,7 % võrreldes liidu keskmisega 43,1 %) ehk kaugel liidu 45 % eesmärgist. Aastatel 2016–2021 vähenes üliõpilaste arv 11,6 %. Koolist väljalangenute osakaal on endiselt kõrge. Üliõpilastele antav rahaline toetus on püsivalt väike (2,5 % avaliku sektori kulutustest võrreldes liidu keskmisega 18,8 %), hoolimata empiirilistest tõenditest, mis näitavad kõrgharidusse tehtavate investeeringute suurt tasuvust.

(31) Töötajate nappus ja oskuste mittevastavus tööturu vajadustele on endiselt suur probleem, mis piirab Tšehhi majanduse konkurentsivõimet. Olukorda saaks parandada selliste erinevate meetmetega nagu reguleeritud kutsealade reform ning asjaomaseid sidusrühmi või eksperte koondavate kolmepoolsete platvormide täiendav kaasamine kvalifitseeritud töötajate pikaajalise puuduse probleemi lahendamisse. Lisaks elab Tšehhis liidus ühe elaniku kohta kõige suurem hulk ajutise kaitse all olevaid Ukraina põgenikke. Üle 50 % neist teeb aga madalama kvalifikatsiooniga tööd kui Ukrainas, kusjuures ühe konkreetse takistusena on toodud puudulikku keeleoskust. Lisaks väitis ligikaudu 30 % põgenikest, et parema töökoha saamist takistavad kvalifikatsiooni tunnustamisega seotud probleemid. Välisriigi kvalifikatsioonide lihtsam tunnustamine ja alaesindatud rühmade, sealhulgas ajutise kaitse all olevate Ukraina põgenike tööturul osalemise määra suurendamine võiks vähendada tööturul valitsevaid pingeid,

SOOVITAB Tšehhil võtta 2024. ja 2025. aastal järgmisi meetmeid.

1. Esitada õigel ajal keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Piirata kooskõlas reformitud stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetega netokulude ([23]) kasvu 2025. aastal määrani, mis on kooskõlas muu hulgas valitsemissektori eelarve puudujäägi hoidmisega allpool aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst ja valitsemissektori võla hoidmisega mõistlikul tasemel keskpikas perspektiivis. Võtta meetmeid pensionisüsteemi pikaajalise rahalise jätkusuutlikkuse tagamiseks. Vähendada maksusoodustusi ja hüvitisi, mis pärsivad lapsevanemate tagasipöördumist tööle, et suurendada naiste osalemist tööturul. Pakkuda pensionieelikutele täiendavaid stiimuleid tööturule jäämiseks. Võtta meetmeid korduvatest kinnisvaramaksudest saadava tulu suurendamiseks.

2. Suurendada haldussuutlikkust taaste- ja vastupidavuskava haldamiseks, kiirendada investeeringuid ja säilitada reformide elluviimise tempo. Tegeleda asjaomaste probleemidega, et võimaldada taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki kiire ja tulemusliku rakendamise jätkamist, tagades reformide ja investeeringute lõpuleviimise 2026. aasta augustiks. Kiirendada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamist. Jätkata kõnealuste programmide vahehindamise raames keskendumist kokkulepitud prioriteetidele, võttes meetmeid erasektori ressursside paremaks kaasamiseks, kasutades muu hulgas innovaatilisi rahastamisvahendeid, ja kaaluda samal ajal võimalusi, mida pakub Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi algatus konkurentsivõime parandamiseks.

([23]) Vastavalt määruse (EL) 2024/1263 artikli 2 punktile 2 on netokulud valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud intressikulud, kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

3. Parandada Tšehhi avaliku sektori suutlikkust meelitada ligi, hoida ja arendada talente, eelkõige analüüsi-, juhtimis- ja infotehnoloogiaoskustega töötajaid. Vähendada osakonnastumist ja tugevdada strateegilist juhtimissuutlikkust, et suurendada poliitikavaldkondade sidusust. Toetada kohalike omavalitsuste koostööd, sealhulgas pakkuda struktuurselt mõjutatud piirkondadele suunatud abi haldussuutlikkuse suurendamiseks.

4. Edendada innovatsiooni, parandades tehnosiiret akadeemiliste ringkondade ja ettevõtete vahel, toetades võrse- ja idufirmade loomist ning suurendades kolmanda taseme hariduses osalemise määra. Suurendada majanduse konkurentsivõimet, tegeledes oskuste tööturu vajadustele mittevastavuse probleemiga, lihtsustades välismaiste kvalifikatsioonide tunnustamist ja suurendades alaesindatud rühmade tööturul osalemise määra.

Luxembourg, 21. oktoober 2024

Nõukogu nimel

eesistuja

NAGY I.